

Motion till riksdagen 2008/09:Sf374

av **Veronica Palm m.fl. (s)**

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om pensionärers ekonomiska situation.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om viktiga förutsättningar för hållbara pensioner.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fortsatt förstärkt information om rätten till bostadstillägg.

Motivering

Vi socialdemokrater vill att alla ska kunna se fram mot en givande och trygg tid som pensionär. Regeringen har sänkt skatterna för löntagarna – utan att låta pensionärerna få ta del av inkomstskattesänkningarna. Det förvärvsskatteavdrag som infördes den 1 januari 2007 innebar att pensionärer som inte yrkesarbetar eller bedriver näringsverksamhet får en högre skatt på sina inkomster än vanliga löntagare. Därefter genomfördes förra året andra steget av jobbskatteavdraget och i höstens budgetproposition går regeringen vidare med ett tredje jobbskatteavdrag. Trots att regeringen i år föreslår införande av ett grundavdrag kompenserar inte detta tillnärmelsevis den klyfta som nu för tredje året i rad, blir allt större – mellan förvärvsaktiva och pensionärer.

Det finns ingen rättvisa i att pensionärer som arbetat och slitit hårt i sitt liv ska straffas med högre skatt än de som kanske både är unga och välbeställda. När pensionssystemet reformerades avskaffades också det särskilda grundavdraget för folkpensionärer. En viktig utgångspunkt för att ta bort det särskilda grundavdraget var just att pension skulle beskattas som en vanlig inkomst. Men i och med jobbskatteavdraget gäller inte längre principen om lika skatt för inkomst. Regeringens jobbskatteavdrag kommer endast de förvärvsaktiva till del och undantar därmed också föräldralediga, sjuka och arbetslösa. Det är

Fel! Okänt namn på

en orättvis skattepolitik som kommer att fördjupa inkomstklyftorna mellan generationerna. Vi får ett Sverige som under en lågkonjunktur ytterligare minskar pensionärens köpkraft.

Pension är att betrakta som uppskjuten lön och ska alltså ge ersättning för utfört arbete. Under den förvärsaktiva tiden har pensionärerna avstått en del av sina arbetsinkomster till den kommande pensionen. Den socialdemokratiska regeringen genomförde en rad förbättringar för landets pensionärer. Inte minst åtgärder riktade till dem med minst marginaler, där införandet av det särskilda äldreförsörjningsstödet och ett flertal höjningar av bostadstilläggen varit viktiga delar. För att säkra den ekonomiska standarden för pensionärer kan man dock inte endast se till nivåerna på garantipensionen, bostadstillägget och äldreförsörjningsstödet. Fler omkringliggande faktorer har betydelse. Minst lika viktigt har det varit att hålla nere avgifterna inom exempelvis vård och omsorg. Med maxtaxa i äldreomsorg och generellt låga avgifter och högkostnadsskydd inom vård och omsorg har pensionärens ekonomi också värnats. Men även här märks det borgerliga systemskiftet. Avgifterna höjs och drabbar pensionärerna dubbelt eftersom de inte får del av de skattesänkningar som regeringen genomför. Den borgerliga regeringen har nu, efter massiva påtryckningar inte minst från landets pensionärer, tagit ett steg tillbaka från sina egna principer på skatteområdet. Men det hjälper föga. Samtidigt som en minimal återställare görs för pensionärerna föreslår regeringen ytterligare ett steg i förvärsavdraget – som för tredje gången vidgar klyftan mellan löntagare och pensionärer. För en pensionär som har en pension om 12 500 kronor i månaden betyder regeringens förslag i budgetpropositionen sänkt skatt med endast 68 kronor i månaden. Vi socialdemokrater vill ha en mer omfattande skattesänkning som ska ge alla pensionärer minst 2 700 kronor om året i sänkt skatt. Därmed tar vi ett steg för att kompensera pensionärerna och minska den klyfta de borgerliga har skapat.

Bostadstillägg till pensionärer

Under förra mandatperioden förstärkte den socialdemokratiska regeringen såväl äldreförsörjningsstödet som bostadstillägget ett antal gånger för att förbättra framför allt för dem med de lägsta inkomsterna. Vi kan notera att den borgerliga regeringen ännu inte uppfyllt sina löften om höjt bostadstillägg till pensionärer med de lägsta inkomsterna. I valrörelsen lovade de att höja bostadstillägget för ålderspensionärer respektive förtidspensionärer lika mycket som i Socialdemokraternas valmanifest. Det har inte skett. Ålderspensionärerna har fått en mindre höjning medan förtidspensionärerna helt har fått stå utan förbättring. Under föregående riksdagsbehandling utlovades ytterligare förstärkningar av bostadstilläggen, men de lyser med sin frånvaro i budgetpropositionen. Vi socialdemokrater ser det som angeläget att fortsätta förstärka bostadstilläggen och föreslår därför ytterligare en höjning riktad till landets förtidspensionärer. På det viset får förtidspensionärer rätt till samma bostadstillägg som pensionärer i dag är berättigade till.

Regeringens åtgärder är otillräckliga och de kompenserar inte på långa vägar den klyfta som skapats. Trots åtgärderna i årets budget fortsätter i stället skillnaderna att öka.

Enligt Försäkringskassan finns det drygt en halv miljon människor som är berättigade till bostadstillägg.¹ Det är angeläget att den av Försäkringskassan inledda informationsinsatsen till gruppen som är berättigade till bostadstillägg nu inte upphör utan tillåts fortsätta.

Viktiga förutsättningar för hållbara pensioner

Vi socialdemokrater vill värna tryggheten för pensionärerna. Den pensionsöverenskommelse som ägs av fem partier i riksdagen är ett av de viktigaste instrumenten för detta. Med regeringens förda politik och den ekonomiska utvecklingen i världen finns det risk att pensionssystemets automatiska balansering löser ut 2009–2010. Regeringen bör följa denna utveckling nogsamt.

I juli 2005 presenterades en nationell strategirapport om rimliga och hållbara pensioner, vilken togs fram på uppdrag av EU-kommissionen. En viktig iakttagelse i rapporten är att moderniseringen av pensionssystemet handlar om mer än att bara genomföra en pensionsreform. Viktigt är också att arbetskulturen, befintliga könsroller samt andra anknutna system och förmåner följer med i denna utformning.

En slutsats vi socialdemokrater drar är att arbetslinjen är och förblir en viktig grundbult såväl för hållbara pensioner som för människors välfärd. Därmed blir också satsningar på arbetsmiljöarbete, rehabiliteringsinsatser, aktiv arbetsmarknadspolitik och möjlighet till återkommande utbildning viktiga inslag i att värna hållbara pensioner.

Även den ekonomiska familjepolitiken har betydelse för hållbara pensioner. En övervägande del av gruppen med garantipension är ensamstående, kvinnor och personer som bor i hyreslägenhet. Inte sällan sammanfaller dessa tre. Det är kvinnorna som har och har haft lägre inkomster än män, och det är också de som förvärvat arbetat minst och arbetat mest deltid men slitit desto mer för obetalt hemarbete. För att komma till rätta med de skillnaderna på sikt måste jämställdheten öka både i hemmet och i arbetslivet. Därför är vi allvarligt oroade över att regeringens politik – i stället för att minska denna grupp ökar den. Detta sker på en rad olika sätt där kvinnors, men även mäns, anknötning till arbetsmarknaden försvagas.

Införandet av ett vårdnadsbidrag den 1 juli 2008 är kanske ett av de tydligaste exemplen. Om vi ser på det långsiktigt får det konsekvenser för människor som i dag är unga och föräldrar och som, om de nyttjar vårdnadsbidraget, kommer att få se sin ålderspension reducerad. Det finns flera skäl till att vi socialdemokrater motsatt oss ett införande av vårdnadsbidrag, nämligen att

¹I gruppen inkluderas såväl ålderspensionärer som personer med sjuk- och aktivitetsersättning.

Fel! Okänt namn på

det tar resurser från förskolan och att det betyder ett rejält kliv tillbaka för jämställdheten. Men ytterligare ett starkt skäl är just att det snarare än att förstärka människors ekonomiska självständighet kommer att försvaga den. Kanske inte främst under den tid som den enskilde nyttjar vårdnadsbidraget utan på grund av att det för människor längre bort från arbetsmarknaden och dessutom innebär en missad löne- och karriärutveckling. Vi socialdemokrater vill att vårdnadsbidraget avskaffas.

Stockholm den 2 oktober 2008

Veronica Palm (s)

Ronny Olander (s)

Kurt Kvarnström (s)

Matilda Ernkrans (s)

Magdalena Stenroos (s)

Siw Wittgren-Ahl (s)

Göte Wahlström (s)

Jasenko Omanovic (s)